

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών στα Θρησκευτικά και η ευθύνη της Εκκλησίας

Γράφει ο **Ηρακλής Ρεράκης**, Καθηγητής Παιδαγωγικής –Χριστιανικής Παιδαγωγικής της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ

Πριν από 4 χρόνια, μετά από εξονυχιστική μελέτη των νέων Προγραμμάτων για τα Θρησκευτικά, είχαμε αποστείλει σχετικό Υπόμνημά μας (27 σελίδων) σε πολλούς αποδέκτες και πρωταρχικά στην Ιερά Σύνοδο Εκκλησίας της Ελλάδος, στο οποίο καταλήγαμε στο συμπέρασμα ότι το νέο αυτό πολυθρησκευτικό Πρόγραμμα (ΠΣ) διακρίνεται για τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Μετατρέπει τα Θρησκευτικά σε ένα πολυθρησκευτικό μάθημα, το οποίο αναμειγνύει και πολτοποιεί, με εντελώς αντιεπιστημονικό, αντιπαιδαγωγικό και εξωθεολογικό τρόπο, τον ορθόδοξο Χριστιανισμό με τις χριστιανικές ομολογίες και τις θρησκείες.
2. Αποπροσανατολίζει τους ανήλικους ορθόδοξους μαθητές, διδάσκοντάς τους, ως ορθόδοξη διδασκαλία, ένα συνονθύλευμα θρησκευτικών και κοσμικών στοιχείων, με αποτέλεσμα να αλλοιώνεται έτσι η πίστη τους.
3. Αντιμετωπίζει τον ορθόδοξο μαθητή ως ουδετερόθρησκο και όχι ως πιστό μέλος της Εκκλησίας, στοχεύοντας μεθοδευμένα στην καλλιέργεια μιας αποχριστιανοποιημένης κοσμικής μεταμοντέρνας πνευματικότητας, που αγγίζει τα όρια του προσηλυτισμού.
4. Με τις αντισυνταγματικές και παράνομες ρυθμίσεις του, δεν αναπτύσσει τη θρησκευτική συνείδηση, στο πλαίσιο της ορθόδοξης χριστιανικής πίστεως. Αντίθετα καλλιεργεί μια αλλόκοτη πολυθρησκευτικότητα και ένα ασύμβατο με την παιδική δεκτικότητα συγκρητισμό, που έχει ως αποτέλεσμα τη θρησκευτική σύγχυση, τον θρησκευτικό σχετικισμό και τον αγνωστικισμό.
5. Δημιουργεί θέμα ρατσιστικής ανισονομίας, έναντι των ορθοδόξων μαθητών, διότι, ενώ αναφέρει ότι *«απευθύνεται όχι μόνο στους Έλληνες ή στους ορθόδοξους, αλλά σε όλους τους μαθητές, ανεξαιρέτως εθνικής καταγωγής ή θρησκευτικής και ομολογιακής ταυτότητας»*, δεν εφαρμόζεται στους μαθητές των άλλων θρησκευτικών κοινοτήτων, οι οποίοι διδάσκονται (και καλώς) αμιγώς τη δική τους πίστη, ενώ εφαρμόζεται, αποκλειστικά και μόνον, στους Έλληνες ορθόδοξους μαθητές.

Με τις επίκαιρες εξελίξεις, επιβεβαιώνονται όλα όσα είχαμε τότε καταγράψει ότι δηλαδή η ιδέα των νέων θρησκευτικών μάλλον ήταν ένα μεθοδευμένο σχέδιο διάσωσης και αποορθοδοξοποίησης του μαθήματος, που σταδιακά εκτελούσε το τότε Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και συνεχίζει να εκτελεί το νυν Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ). Ο Γενικός εμπνευστής και συντονιστής των νέων Προγραμμάτων στο ΙΕΠ και σύμβουλος του Υπουργείου Παιδείας και, μέχρι πρότινος, διακεκριμένο στέλεχος και της Εκκλησίας έκανε κατά γνωστό, εδώ και μερικά χρόνια τον ως άνω σχεδιασμό, που βλέπουμε να εφαρμόζεται γράμμα με τα νέα Προγράμματα και την ύλη του μαθήματος των Θρησκευτικών. Έγραφε τότε για «το κλείσιμο του ιστορικού κύκλου των Θρησκευτικών ως ομολογιακού μαθήματος» (Στ. Γιαγκάζογλου, Το μάθημα των Θρησκευτικών στη δημόσια εκπαίδευση, στο *Ανάλεκτα*, ΠΙ, σ. 3 και 5), επισημαίνοντας σε άλλο άρθρο του, μέσω διαστρεβλωτικών θέσεων, ότι το πρόβλημα του μαθήματος είναι «ο ομολογιακός χαρακτήρας του. Το μάθημα έχει κατηχητικό χαρακτήρα, είναι μονοφωνικό ως εκ της φύσεώς του και συνεπώς δεν ανταποκρίνεται στην ανάγκη μιας ελεύθερης πλουραλιστικής κοινωνίας. Το ελληνικό σχολείο αποτελεί ακραία περίπτωση θρησκευτικού κατηχητισμού. Σ' ένα πλουραλιστικό και δημοκρατικό σχολείο, που σέβεται τη θρησκευτική ετερότητα και μάλιστα στο πλαίσιο της σύγχρονης συνείδησης της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πραγματικότητας, η λύση δεν είναι παρά η κατάργηση του ομολογιακού μαθήματος και η μετάβαση σε ένα ουδετερόθρησκο σχολείο». (Στ. Γιαγκάζογλου, Η φυσιογνωμία και ο χαρακτήρας του θρησκευτικού μαθήματος. Η θρησκευτική αγωγή στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες, στο *Ανάλεκτα*, ΠΙ, σ. 6-7).

Στο ίδιο άρθρο του προτείνει «να διαλεχτεί η χριστιανική θεολογία δημιουργικά με την πολιτισμική και θρησκευτική ποικιλομορφία, να προσπεράσει τη μισαλλοδοξία και το φανατισμό, να μην προσκολλάται στο ένδοξο παρελθόν», ούτε «να κλείνεται σε ένα είδος ιδιοκτησιακής αντίληψης για την κατοχή της αλήθειας». Ισχυρίζεται ακόμη ότι «χρειάζεται μια νέα προσέγγιση των σημερινών κοινωνικών και πολιτισμικών πραγματικοτήτων του κόσμου μας μέσα από μια θεολογία της πολυπολιτισμικότητας. Είναι όντως ανάγκη το ΜτΘ να αλλάξει φυσιογνωμία και χαρακτήρα. Είναι ανάγκη η θεολογία της πολυπολιτισμικότητας, όχι απλώς να το αγγίζει, αλλά να το διαπεράσει, κομίζοντας μια άλλη μαρτυρία για την αλήθεια της ζωής του ανθρώπου και του κόσμου. Είναι ανάγκη να αναπλαισιωθεί ο θεολογικός και παιδαγωγικός του χαρακτήρας σε νέες βάσεις και αρχές» (Στ. Γιαγκάζογλου, Η φυσιογνωμία..., ό.π., σ. 12, 14-15). Ίσως, η εκκλησιαστική ηγεσία είχε τυφλή εμπιστοσύνη σε κάποιους του ΙΕΠ και δεν περίμενε ούτε ότι θα εφαρμοστούν τα νέα Προγράμματα ούτε ότι τα περιεχόμενά τους θα ήταν τόσο πολύ ασύμβατα με την ορθόδοξη πίστη.

Τώρα, και ενώ ήδη αποφασίστηκε η εφαρμογή τους με ΦΕΚ από το Υπουργείο και το ΙΕΠ και, αφού τα μελέτησε, όπως είπε ο Μακαριώτατος, μαζί και τα βοηθητικά κείμενα, έδειξε εμφανώς με τις δηλώσεις του, την επιστολή του προς τον Πρωθυπουργό και την εισήγησή του στη Σύνοδο της Ιεραρχίας ότι κατανόησε, πλέον, το μέγεθος της πνευματικής αλλοίωσης που προξενούν. Μεταξύ άλλων, τόνισε τα εξής για τα νέα Προγράμματα: «Είναι απαράδεκτα, επικίνδυνα, δεν θα αποδώσουν καρπούς, αλλά μεγάλη ζημιά στην Παιδεία και γενικότερα στην Κοινωνία μας. Κάνω έκκληση αυτή τη στιγμή προς τον πρωθυπουργό να σταματήσει όλη αυτή την προσπάθεια, να αναβάλει καθεμιά πρωτοβουλία ενός ή μερικών ανθρώπων και, σε μια βάση Εκκλησίας και Πολιτείας, να συνεργαστούμε επιτέλους σοβαρά».

«Τα καινούργια Προγράμματα με έπεισαν ότι δεν πρόκειται για θρησκευτικά, αλλά για επιχείρηση αλλοιώσεως της πίστεώς μας». «Το μάθημα των Θρησκευτικών δεν μετατράπηκε σε θρησκευσιολογία. Απλώς καταργήθηκε και πρόκειται πλέον για ένα μη θεολογικό μάθημα». «Η απόπειρα συσσώρευσης κοινών στοιχείων από διαφορετικές θρησκευτικές παραδόσεις είναι ολοφάνερα πιεσμένη και επιπόλαια, με αποτέλεσμα την σύγχυση των μαθητών». «Το νέο μάθημα έγινε μία διδασκαλία ηθικής και πολιτικής θεωρίας, καλλιτεχνικής παιδείας, κοινωνιολογία των θρησκειών». «Δεν μπορεί να εκριζώνεται η θεολογική επιστήμη από το μάθημα των Θρησκευτικών, προκειμένου το μάθημα να υπηρετήσει σκοπούς πολιτικής καθοδηγήσεως».

«Το συμπέρασμα είναι ότι το μάθημα των Θρησκευτικών τώρα, πλέον, έγινε “κατηχητικό” μετά τις Υπουργικές Αποφάσεις της 13.9.2016, διότι προσπαθεί, με σαφή πολιτικά κριτήρια, να κατηχήσει

και να στρατεύσει τους μαθητές σε μια εκκοσμικευμένη στάση απέναντι στο θρησκευτικό φαινόμενο». Μετά από όλα αυτά, ο Μακαριώτατος πρότεινε τη συνεργασία Εκκλησίας – Πολιτείας, μέσα από αμοιβαίο διάλογο, από μηδενική βάση για το περιεχόμενο του μαθήματος των Θρησκευτικών».

Σύμφωνα με το ανακοινωθέν της Συνόδου, «η Ιεραρχία θα ορίσει, εξ Αρχιερέων, Επιτροπή, που θα εμπλουτισθεί και με ειδήμονες, προκειμένου άμεσα να ξεκινήσει ο διάλογος». Ελπίζουμε ότι, στη διαμόρφωση του πλαισίου για διάλογο Εκκλησίας – Πολιτείας, από μηδενική βάση, θα ληφθούν υπόψη τόσο οι προτάσεις της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου του Ιανουαρίου του 2016, όσο και οι προτάσεις της Συνόδου της Ιεραρχίας του Μαρτίου 2016 για το μάθημα των Θρησκευτικών. Αυτονόητο είναι ότι στον ορισμό του πλαισίου του ως άνω διαλόγου θα συνυπολογιστούν σοβαρά και οι προτάσεις και επισημάνσεις τόσο της Επιστολής του Μακαριωτάτου στον Πρωθυπουργό όσο και της Εισηγήσεώς του στην πρόσφατη Σύνοδο της Ιεραρχίας του Οκτωβρίου του 2016, που αφορούσαν στο περιεχόμενο και στον χαρακτήρα του μαθήματος των Θρησκευτικών. Ίδωμεν...

18.10.2016

Πηγή: www.antibaro.gr/